

Oslo, 28. juni 2024

Deres ref.: 202406665

Norges vassdrags- og energidirektorat

ENDRINGER I ØKODESIGNFORSKRIFTEN – HØRINGSUTTALELSE

Vi viser til offentliggjorte høring og sender med dette våre kommentarer. Vi har forsøkt å få svar på noen spørsmål og ble videresendt til Miljødirektoratet, som dessverre ikke har besvart henvendelsene. Disse uklarhetene er lagt inn som kommentarer i høringen.

Først av alt: Vi støtter innføringen av lov om bærekraftige produkter og verdikjeder (bærekraftige produkter-loven) og dermed at det trengs tilhørende forskrifter. Vi legger særlig vekt på miljømessige bærekraft og mener loven og forskriften vil legge bedre til rette for en mer sirkulær økonomi. Loven er vedtatt, og vi legger det til grunn videre.

Forskriftens formål er å fremme utvikling og bruk av energieffektive og miljøvennlige energirelaterte produkter for å bidra til å begrense energibruken og belastningen på miljøet i hele produktenes livssyklus.

Naturvernforbundet **støtter at Miljødirektoratet kommer inn som tilsynsmyndighet** på dette området og ber om en tydelig ansvarsfordeling mellom NVE og Miljødirektoratet. Vi forutsetter at Miljødirektoratet tilføres midler til å dekke arbeidet dette medfører.

Positive til utvidelse av type krav

Vi er positive til at følgende punkter er tatt inn i forordningen: holdbarhet og levetid, inkludert krav til programvare, reparerbarhet, materialgjenvinnbarhet og innhold av materialgjenvunnet råvare, samhandlingsevne og særlig krav til produkter som inneholder sjeldne, knappe, kritiske og miljømessige problematiske materialer.

Her vil vi påpeke at med utgangspunkt i forskningsbasert [kunnskap om planetens evne til å opprettholde ni viktige og sammenknyttede prosesser](#), så har vi overskredet tåleevnen for seks av de ni viktige prosessene. For to andre er vi nær tåleevnen. Dette skyldes at vi har et overforbruk av de fleste ressurser, som forstyrrer de prosessene som sikrer livsvilkår som mennesker er avhengige av. Både energi og svært mange andre «vanlige» ressurser må derfor vurderes som knappe. Samlet vil vi allerede 1. august nå «[verdens overforbruksdag](#)», som er et beregnet tidspunkt for når vi har brukt opp ressursene jorda forsyner oss med på ett år. Den norske overforbruksdagen var allerede 12. april. Den innebærer at om alle hadde samme forbruk som oss, hadde årets ressurser vært oppbrukt allerede. Med et slikt stort forbruk hviler det et stort ansvar på det norske samfunnet til å få snudd utviklingen.

Naturvernforbundet mener derfor at alle råvarer som vi forbruker raskere enn kloden gjenskaper, må defineres som knappe og håndteres deretter.

Det er kjent at elektronikk inneholder sjeldne råstoffer. Vi savner strengere krav til at disse blir gjenvunnet etter bruk, selv om det nå er billigere med tradisjonell gruvedrift.

Krav til materialgjenvunnet materiale

Spesifikke krav til andel gjenvunnet råvare kan skape en etterspørsel etter materialer i produkter som kunne vært gjenbrukt som de er, men som heller selges som gjenvunnet. Når krav til andel gjenvinnbare råvarer settes, må hele verdikjeden vurderes, slik at ikke materialgjenvinning går på bekostning av gjenbruk.

Vi går i denne høringen ikke inn på hvert av produktområdene, men vil rette oppmerksomheten mot **mindre og billige elektroniske produkter**. Det er her vi har spørsmål som ikke kommer så godt frem i loven eller høringen.

Direkteimporten av produkter fra Kina (og noen andre land) øker. Forretningsmodellen til for eksempel Shine og Temu er at forbruker kjøper direkte fra produsent og dermed blir sin egen importør. Vi observerer at mange av produktene [inneholder ulovlige stoffer](#) og har så dårlig kvalitet at de raskt havner som avfall i Norge. Stadig flere produkter inneholder elektronikk og skjermer.

Våre spørsmål er:

- Blir skjermer i for eksempel bøker og på leker omfattet av forskriftene?
- Blir denne formen for direkteimport omfattet av reglene, eventuelt på hvilke måter?

Vi utdyper gjerne disse spørsmålene om det er behov for det.

Med vennlig hilsen

Naturvernforbundet

Anne Guri Solem

fagrådgiver